

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Erasmi Roterodami Germani De Milite Christiano

Erasmus, Desiderius

Lypsi, 1516

VD16 E 2746

De tribus hominis partibus. spiritu anima & carne.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33324

4 Geor mus poeta dixit. Tum varia eludēt species atq; ora ferarum,
gicorū. Fiet em subito sus horridus, atraq; tygris. Squamosusq; dra-
co, & fulua ceruice leena. Aut acré flāmā sonitū dabit. Hic o
memēto/quod sequit. Sed quāto ille magis formas se vertet
in omnes, Tanto nate magis contēde tenacia vincla. Imo ne
rursum ad fabulas reuoluamur poetarū, exemplo sancti pa-
triarchae Iacob, luctamen nocturnum cōstanter vrge, donec

Iacob luctatus
cum angelo

Gen. 32
dixeris mihi. Quod aut virtutis suae praeuiū tulerit, fortissim^o
ille palefrites, operae precii est audire. Primū benedixit ei in
eodem loco. Semp em post suparatā tentationē praeipuum
quoddā auctariū diuinā gratiae adiicit homini, qua sit ad fu-
turū hostis assultū multo q̄ fuerat munitior. Deinde tacto fe-
more emarcuit neru^o victoris, & coepit altero claudicare pede

3. Regū 18
Execrat per os pphetā deus, eos qui vtroq; claudicant pede
.i. qui simul & in carne esse, & deo volunt placere, & dum
vtrūq; male conantur, in vtroq; claudicant. Felices aut illi, in
quib^o sic affectus carnis emortuus est, cōtingente deo, vt dex-
tro pedi potissimū. i. spiritui innitant. Postremo nomen illi

Gen. 32
cōmutatū. Ex Iacob em fit israel. Ex luctatore quietus. Vbi
castigaris carnē tuā, & eam crucifixeris cū vicijs & cōcupiscē-
tijs, iam nullo obstrepēte cōtinget tibi tranquillitas & ocium
vt vaces & videas dominū, vt gustes & videas quoniā suauis
est dñs. Hoc em sonat Israel. Videf aut nō in igni non in tur-
bine ac tumultu tentationū, verū tempestatē diaboli, si modo
pseueraris, cōsequit sibilus aurae tenuis consolationis spūalis.
Ea simul atq; leniter aspirauerit, tum intende acriter internos
oculos, & eris israel, dicesq; cum eodem: Vidi dñm: & salua
facta est anima. Videbis eum qui dixit. Non videbit me omis
caro. Excute te ipsum. Si caro es, nō videbis dñm si nō vide-
ris non saluabitur anima tua. Cura igitur vt sis spiritus,

Ex Iacob
Israel.

Gal. 5.
bina ac tumultu tentationū, verū tempestatē diaboli, si modo
pseueraris, cōsequit sibilus aurae tenuis consolationis spūalis.
Ea simul atq; leniter aspirauerit, tum intende acriter internos
oculos, & eris israel, dicesq; cum eodem: Vidi dñm: & salua
facta est anima. Videbis eum qui dixit. Non videbit me omis
caro. Excute te ipsum. Si caro es, nō videbis dñm si nō vide-
ris non saluabitur anima tua. Cura igitur vt sis spiritus,

Israel videns
deum

P̄. 33.
Ea simul atq; leniter aspirauerit, tum intende acriter internos
oculos, & eris israel, dicesq; cum eodem: Vidi dñm: & salua
facta est anima. Videbis eum qui dixit. Non videbit me omis
caro. Excute te ipsum. Si caro es, nō videbis dñm si nō vide-
ris non saluabitur anima tua. Cura igitur vt sis spiritus,

Gen. 23
ris non saluabitur anima tua. Cura igitur vt sis spiritus,

De tribus hominis partibus.

spiritu anima & carne.

Erant haec vel nimio plus satis, vt ut fias tibi paulo etiā
pspectior atq; excussior. libet & origenicā hominis sectionē

Origenes q̄lit
hoiem diuisit.

D ij

breuiter referre. Is em Paulum sequutus tres partes facit, spm
animam & carnem, quas omnes coiunxit ap[osto]lus scribens Thessalo
nicensibus vt integer (inquit) corpus vestrū & anima, & spūs
in die dñi nri Iesu Christi seruet. Esaiās autē: omiſſa parte infimā, I. ad the
ma, duarū meminit. Anima (inquit) mea deſyderabit te in no
cte, ſed & spū meo in praeordijs meis de mane vigilabo ad te
Daniel. 3
Danielem. Laudate (inquit) ſpiritus & animae iuſtorum
dñm. Quibus ex locis nō abſurde colligit, triplicem hominis
portionē. Corpus ſiue carnē infimā noſtri partē, cui per ge
nitalē culpā legē inſcripſit peccati/ſerpēs ille veterator, quaq;
ad turpia puocamur, ac victi diabolo cōnectimur, Spiritum
vero qua diuinā naturae ſimilitudinē exprimimus, in qua cō
ditor optimus, de ſue mētis archetypo eternā illā honeſti legē
inſculpſit digito. i. spū ſuo Hac deo cōglutinamur, vnūq; cum
eo efficiamur. Porro tertā & inter iſta mediā animā conſtituit,
quae ſenſū ac motū naturalū ſit capax. Ea velut in factioſa
rep. nō pōt nō alterutri partiū accedere. Hinc atq; hinc ſollicita
tatur: liberū habet/vtro velit inclinare. Si carni renuncians, ad
spūs partes ſeſe traduxerit, fiet & ipſa ſpiritalis, ſin ad carnis cu
piditates ſemet abiecerit, degenerabit & ipſa in corpus. Hoc
enim eſt/quod ſenſit Paulus ſcribens Corinthijs. An nescitis, I. ad Co
rin. 6.
quoniā qui adheret meretrici, vnū corpus efficitur: Qui autē
adheret dño, vnus spūs eſt. Meretricē lubricā hominis partē
appellat. Hae eſt illa illex & blanda mulier, de qua legis pro
uerbiorū capite ſecūdo. Vt eruaris a muliere aliena, & ab ex
tranea, quae mollit ſermones ſuos, & relinquit ducē pubertatis
ſuae, & pacta dei ſui oblita eſt. Inclinata eſt em ad mortem
domus eius, & ad inferos ſemita ipſius. Omnes qui ingre
diēnt ad eā nō reuertent, nec apprehēdēt ſemitas vitae. Et ca
pite ſexto. Vt cuſtodiant te a muliere mala & a blanda lingua
extranea. Nō cōcupiſcat pulchritudinē ei⁹ cor tuū, ne capias
ris nutibus illius. Prēcū em ſcorti vix vnus eſt panis, mulier
autē viri prēcioſam animā rapit. Nōne quum de ſcorto, corde
& anima meminit, nominatim tres hominis partes expreſſit?
Rurſum capite nono, Mulier ſtulta & clamofa, plenaq; illece

Corpis p[ro]ditio

Spūs natura.

Anima mediā
inter corpus &
ſpiritum

bris, & nihil omnino scies. Sedet in foribus domus suae super
 sellā, i excelsō vrbis loco, vt vocaret trāseūtes p viā & gētes in
 itinere suo. Quis est paruulus declinet ad me. Et vecordi lo-
 cuta est. Aquae furtiuae dulciores sunt, & panis absconditus su-
 auior. Et ignorauit q̄ ibi sint gigātes, & in pfundis inferni cō-
 uinae ei⁹. Qui em applicabit illi, descēdet ad inferos. Nam qui
 abscesserit ab ea saluabit. Queso te quib⁹ colorib⁹ magis gra-
 phice depingi fucarive poterāt vel venenatae carnis illecebrae
 ad turpitudinē sollicitatis animā, vel improbitas spiritui reclus
 mātis, vel exit⁹ infelix superātis. Ergo spūs deos nos reddit.
 Caro pecora aīa cōstituit hoīes. Spūs pios Caro ipios, anima
 neutros. Spūs quærit coelestia, caro dulcia, aīa necessaria, spūs
 euehit in coelū. Caro deprimit ad inferos, Anīe nihil imputat
 Quicquid carnale, turpe est, Quicquid spiritale/pfēctū: quicquid
 aniale mediū & indifferēs. Vis ne pinguiore (quod aūt) Mi-
 nerua tāq̄ digito tibi demonstrari, partū istarū discrimē. Equi
 dem experiar. Vereris parentes. Amas fratrem, Amas liberos.
 Diligis amicū. Nō tam virtutis est ista facere, quā sceleratū nō
 facere. Quis em nō facias Christianus, quod naturae instans
 ctu faciūt & gētes, imo quod faciunt & pecora. Quod natu-
 rae est, non imputatur ad meritū. Sed incidisti in eum locū, vt
 aut patris cōtemnenda pietas, vincenda charitas liberorū, bes-
 niuolētia negligēda amici, aut offendendus deus. Quid facis,
 In biuto stat anima. Sollicitat hinc caro illinc spūs. Dicit spūs:
 Potior est parēte deus. illi corpus modo debes: huic oīa. Sug-
 gerit caro. Nisi pares: exheredat te pater, vulgo diceris impi⁹.
 Consule rei; cōsule famae. Deus aut nō videt, aut cōnuet, aut
 certe facile placabit. Iam heret, iam nutat anima. Vtrocūq̄ se
 flexerit hoc erit: qd̄ est/ cui asserit. Si cōtempo spū, meretricē
 carnem audierit, vnum corpus est/ sin spreta carne ad spiri-
 tum erigatur, transfiguratur in spiritum. Ad hunc modum cō-
 suesce temetipsum sollerter excutere. Ingens enim hominum
 error, qui non raro absolutam pietatem putant, quod est natu-
 rae. Imponunt incautis affectus quidam in speciē honestio-
 res, & quasi virtutum laruis personati. Sauii iudex in fontem,

Differentia
 Carnis.
 Animae
 Spiritus

Horatius
 Maxima pars
 vatum decipi-
 mur specie res-
 cit.

seuerus & incorruptus sibi videt. Vis & huc discuti: Si animo indulget suo, seruitq; rigori cuida genuino, nullo animi dolore, nonnulla fortassis cu voluptate, nihil tñ a iudicis officio diu uaricās, ne sibi p̄tin⁹ placeat. Mediū est quod facit. Qd' si lege vel ad odiū priuatū, vel ad cupiditatē abutitur, iam carnale est quod gerit, & homicidiū p̄mittit, sin ingentē aio p̄cipit dolorē quod eum cogit perdere, quē mallet emendatū & incolumē, & p̄cnam cōmeritā irrogat eo pectoris sensu, quo pater filiū charissimū secari vricq; iubet, ita demū spiritale erit, qd' agit. Plaricq; p̄pensione naturæ, atq; ingenij, p̄prietate, rebus nonnullis vel gaudent vel abhorrent. Sunt quos nihil titillet uere nerea voluptas. Ne p̄tinus sibi ad virtutē arrogant quod est indifferentes. Non carere libidine, sed vincere libidinem virtutis est. Ali⁹ gaudet ieiunare, gaudet adesse sacris, gaudet frequē esse in templis, gaudet cōplurimū psalmorū dicere, sed in spū. Exige ad hanc regulā quod facit. Si ad famā, si ad emolumentū spectat/carnem sapit/nō spiritū. Si tantū ingenio indulget suo, facit em̄ qd' animo lubet, non habet quur sibi magnopere placeat, imo quod timeat habet. En tibi periculū. Oras & nō orantē iudicas, Ieiunas: & fratrem manducantem cōdemnas. Quisquis non facit, quod tu, eo te meliorē iudicas. Vide ne ad carnem pertineat ieiuniū tuū. Eget frater ope tua, tu interim p̄culis tuis deo obmurmuras, fratris egestatē dissimulans, auersabit istas p̄ces deus. Quomodo em̄ te orantē audiet deus, quum tu non audias homo hominē? Accipe & illud. Amas vxorem, hoc tantū nomine, quod vxor est. Nihil magni facis. Nam istud quidem est tibi cum ethnicis commune. At amas, non ob aliud, nisi quia tibi voluptati est. Ad carnem tendit amor tuus. Sed amas ob hoc potissimum, qd' in ea perspexeris imaginē Christi, puta pietatem, modestiā, sobrietatē, pudicitiam, iamq; non illam in ipsa, sed in Christo, imo in ea Christum amas, ita demum spiritaliter amas. Verū his de rebus plura, sed suo loco.

¶ Regulæ quædā generales veri Christianismi.
Nūc quoniam ad id, quod p̄positū est, vtrūq; viam aperuis

Opa etiā bona
qua cautela dif
cutienda sint.